

Szóbeli tételek

Diszkrét Matematika 2.

(az elhangzott anyag alapján folyamatosan bővül)

A szóbeli vizsga feltétele az írásbeli beugró sikeres teljesítése.

A beugrón 12 kérdésből kell legalább 5-re tudni a választ.

1. Gráfok alapfogalmai

Irányítatlan gráf, illeszkedés, párhuzamos élek, hurokélek, szomszédosság, fok, reguláris gráf, véges gráf, izomorfizmus, gráfok Descartes-szorzata, részgráf, feszített részgráf, komplementer, páros gráf, példák (hiperkocka, út, kör, teljes gráf, teljes páros gráf, pl. három ház-három kút). Séta, vonal, út, kör. Távolság, átmérő, összefüggőség. Fák definíciója. Fák jellemzése ekvivalens állításokkal, élszámmal. BIZONYÍTANDÓ TÉTEL: Sétából ugyanolyan végpontokkal rendelkező utat kaphatunk (7.1.20), összefüggőség és komponensek kapcsolatának részletei (7.1.24, a könyvben nem részletezett trivialisításokkal együtt, pl. miért ekvivalenciareláció az „összeköthető úttal” reláció stb.), fák ekvivalens jellemzése (7.1.29 és 7.1.31).

2. Fák, Euler-vonal, Hamilton-kör

Feszítőfa, körök száma, elvágó halmaz, vágás, vágások száma. Erdő, feszítőerdő. Euler-vonal, Hamilton-kör és -út. BIZONYÍTANDÓ TÉTEL: körök és vágások száma (7.1.38, 7.1.41.), Euler-vonal létezésének feltétele (7.1.45).

3. Címkezett gráfok, irányított gráfok

Címkezett és súlyozott gráfok. Minimális súlyú feszítőfa keresése Kruskal algoritmusával, az algoritmus helyessége. Irányított gráfok. Ki- és befok, összefüggés az élszámmal. Irányított séták, vonalak, utak, körök. Erős összefüggőség, erős komponensek. Irányított és gyökeres fák, szülő, gyerek, szint, mélység, levél fogalma. Síkbarajzolhatóság, jólszínezés, kromatikus szám. Csúcs- és élmátrix. BIZONYÍTANDÓ TÉTEL: Kruskal helyessége, erős komponensekre bontás részletei.

4. Ciklikus csoportok, polinomok alapja

Csoport, részcsoporthoz, generátum, ciklikus csoport és generátor fogalma. Ciklikus csoportok művelettartó (homomorf) képe is ciklikus. Izomorfizmus csoportok közt. Ciklikus csoportok jellemzése (vagy az egészekkel, vagy a modulo m maradékosztályok additív csoportjával izomorfak). Ciklikus csoport részcsoporthoz is ciklikus (8.1.1-8.1.40-ből az idevágó részek). Formális hatványsorok, összeadás, szorzás. Polinomok, összeadás, szorzás. Fok, főegyüttható, konstans tag, monom, lineáris polinom, konstans polinom fogalma. Fokok összeadódása szorzásnál, maximuma összeadásnál. Polinomfüggvények. Maradékos osztás (8.3.1-8.3.8). BIZONYÍTANDÓ TÉTEL: Fokok viselkedése polinomműveleteknél, maradékos osztás.

5. Gyűrűtípusok, polinomok

Karakterisztika (8.2.20), Gauss-gyűrű (8.2.67), Euklideszi gyűrű (8.2.69). Gyöktényező leválasztása, gyökök számának felső becslése egységelemes integritási tartományban. Horner-elrendezés (8.3.9-8.3.16). Polinom algebrai deriváltja, többszörös gyökök, kapcsolat a deriválttal (8.3.34), modulo egy polinom történő számolások. BIZONYÍTANDÓ TÉTEL: gyöktényező leválasztása, derivált és többszörös gyök kapcsolata.

6. Testbővítések, irreducibilitás interpoláció

Testbővítés irreducibilis polinommal, véges testek elemszáma, konstrukciója. Irreducibilis polinomok ismert gyűrűk felett. Racionális gyökök keresése, Gauss-lemma, Schönemann-Eisenstein kritérium, Lagrange-interpoláció. Titokmegosztás interpolációval, parciális törtekre bontás, többhatározatlanú polinomok és kapcsolódó fogalmak: multifok, fok, multiindex. BIZONYÍTANDÓ TÉTEL: irreducibilis polinomok jellemzése komplex, valós felett, Lagrange-interpoláció, parciális törtekre bontás.

7. Kódolás alapjai, gazdaságos kódolás

Kódolás: betűnkénti kódolás, felbonthatóság, egyenletes (blokk-), vesszős, prefix kódok. McMillan-egyenlőtlenség. Prefix, szuffix, infix fogalma, kódfa. Huffman-kód és tulajdonságai. Entrópia, Shannon-tétele. BIZONYÍTANDÓ TÉTEL: Prefix kód felbonthatósága, McMillan-egyenlőtlenségből következik, hogy optimális kód prefix kódnak választható.

8. Hibakorlátozó kódolás

Hamming-távolság szavak közt. Kód távolsága. Csoportkód, szavak ill. kód súlya. Hibajelző és hibajavító képesség, kapcsolat a távolsággal. Singleton-korlát, MDS kód. Hamming-korlát. Polinomkódok és lineáris kódok. Generátormátrix, ellenőrző mátrix, szindróma. Távolság és ellenőrző mátrix kapcsolata. Konkrét kódok kódolásának ismertetése: pl. paritásbit (kétdimenziós is) CRC, Hamming, Reed-Solomon. BIZONYÍTANDÓ TÉTEL: Hamming-korlát, Singleton-korlát.

9. Algoritmusok

Számítási modell fogalma. Szimulálás. Ordó. Turing-gép leírása, RAM gép leírása, szimulálásra vonatkozó tételek. Church-Turing tézis. RÉSZLETESEN ELMONDANDÓ: számítási eljárásra formális példa leírása (pl. az előadáson ismertetett vagy a könyvben látható példa az euklideszi algoritmussal).